

στο μικροσκόπιο...

Εκλογές, αγορά και οικογενειοκρατία

Του **ΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ**

Μια παλιά πολιτική γελοιογραφία απεικόνιζε τον Αντρέα Παπανδρέου να κώνει ένα φιλικό περίπατο με τον Λεονίντ Μπρέζνιεφ.

Ήταν αρχές της δεκαετίας του '80, όταν ακόμη η κατάρρευση του σοβιετικού κράτους δεν είχε αρχίσει. Η φιγούρα του Αντρέα, σχεδιασμένη, αν δεν κάνω λάθος, από τον Βασ. Μητρόπουλο, απευθυνόταν στον Μπρέζνιεφ: «Θα ήθελα να ήξερα, Λεονίντ, πώς τα καταφέρνετε εκεί στη Μόσχα να κρατάτε την εξουσία ισόβια». Χαλαρή ακολουθούσε η απάντηση του Μπρέζνιεφ: «Θα σου εξηγήσω, Αντρέα, αν και συ μου εξηγήσεις πώς τα καταφέρνετε εκεί στην Ελλάδα να περνάτε την εξουσία από πατέρα σε γιο».

Εν τω μεταξύ, ως και σε εγγονό. Όπως όμως αντιλαμβάνεται ο αναγνώστης, η υπενθύμιση του κωμικού σχολίου δεν στοχεύει ειδικά τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης και επίδοξο πρωθυπουργό για τον απλούστατο λόγο ότι και ο σημερινός πρωθυπουργός είναι επιφανής ανιψιός που έχει εκ δεξιών του υπουργό Εξωτερικών την κόρη πρώην πρωθυπουργού.

Ο συνταγματολόγος Κ. Χρυσόγονος στο βιβλίο του «Ιδιωτική δημοκρατία»(1) αναφέρεται στη δυναστική ιδέα, καταγράφοντας κάποια απόρρητα της Δημοκρατίας. Από τους 93 πρωθυπουργούς που θήτευσαν από το 1828 έως το 2007, ποσοστό 22,5% (που αναμένεται να αυξηθεί το 2009) συνδέονταν μεταξύ τους με στενή συγγενική σχέση.

Ανάλογα ποσοστά συγγένειας ανι-

χνεύονται και μεταξύ των Ελλήνων βουλευτών. Στα κόμματα της Αριστεράς το φαινόμενο είναι σαφώς περιορισμένο, αλλά όχι άγνωστο.

Ούτε χρήσιμο ούτε ευχάριστο θα ήταν εδώ να καταχωρίζαμε κατάλογο ονομάτων. Πιο ενδιαφέρον θα ήταν να μετρήσουμε ή να ταξινομήσουμε. Ένα άρθρο-έρευνα στην εφημερίδα αυτήν(2), παραμονές εκλογών 2007, το είχε επιχειρήσει. Είχε ξεχωρίσει πολιτικούς-απογόνους, αδελφία και ανίψια, καθώς και συζύγους. Ως και συζύγους πρώην, αλλά «κληροδόχους» γραφείου και πελατείας, συναντά κανείς στα ελληνικά πολιτικά τζάκια. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι στις τάξεις της Νέας Δημοκρατίας εντοπίζονται απόγονοι υπουργών του ΠΑΣΟΚ και αντίστροφα. Η ανάγνωση του συγκεκριμένου άρθρου επιβεβαιώνει την υποψία ότι οι πολιτικοί-συγγενείς είναι περισσότεροι απ' όσους φαίνονται. Από κύκλους συγγενών άλλωστε στρατολογούνται συχνά οι πρωθυπουργικοί ή υπουργικοί σύμβουλοι και οι διευθυντές υπουργικών γραφείων.

Αν οι βουλευτικές θέσεις κατακτώνται από συγγενείς, οι γενικές γραμματείες των υπουργείων και οι διοικήσεις των ΔΕΚΟ συνιστούν την επικράτεια των κουμπάρων(3). Οι κουμπάροι επιστρατεύονται άνετα, αφού η πνευματική συγγένεια δεν αποκαλύπτεται με το επώνυμο. Ο επίτιμος Κ. Μητσotάκης εξάλλου έχει χιλιάδες συντέκνους.

Από τις εκλογές του 2007 φθάνουμε, λοιπόν, στις αντίστοιχες του 2009, με δεδομένους ιστορικούς όρους και χωρίς δραματικές αλλαγές. Ο υπαρκτός σοσιαλισμός έχει καταρρεύσει και ο καπιταλισμός θριαμβεύει. Το κεφάλαιο δεν έχει ταυτότητα, έγραφε ο Κ. Μαρξ, αλλά ανθεκτικές στον χρόνο επιχειρήσεις, Ρότσιλντ, Ροκφέλερ, Αγγελοπούλων, τον διαφεύδουν. Η βασιλεία, θεσμός που συμβόλιζε σε επίπεδο κορυφής την κοινωνική δυναμική της κληρονομικής διαδοχής, έσβησε ή σβήνει.

Στους κανόνες και στις μεθόδους παραγωγής εξουσίας συναντώνται οι δημοκρατικές εκλογές και η λογική της αγοράς. Ούτε όμως η τυπική (χωρίς κράτος δικαίου και χωρίς κρατική πρόνοια) Δημοκρατία ούτε η αγορά διαθέτουν αμυντικούς μηχανισμούς για την οικογενειοκρατία. Η καταγωγή (εθνική, φυλετική, οικογενειακή) παρά τις εξελίξεις, τους αφορισμούς και τις παρακάμψεις παραμένει πανίσχυρος ρυθμιστής: είναι η σχέση που κατορθώνει να διαπερνά όλα τα συστήματα εξουσίας.

Αδίκως σπεύδουν πολλοί να στιγματίζουν ειδικά τον χώρο της πολιτικής. Η οικογενειακή διαδοχή επενεργεί σε όλες τις σχέσεις και τους τομείς, συμβάλλει στην αναπαραγωγή της γνώσης, της τέχνης, άλλοτε αποτελεί αγκύλωση και άλλοτε αγαθό. Αυτό που ναρκοθετεί την αξιοκρατία και την ισότητα είναι η οικογενειακή αναπαραγωγή εξουσιών, όπου κι αν εκδηλώνεται: όχι μόνο στα πολιτικά έδρανα, αλλά ακόμη π.χ. και σε πανεπιστημιακά τμήματα. Η χώρα μας, εξάλλου, χαρακτηρίζεται από την ένταση του φαινομένου, αλλά δεν έχει την αποκλειστικότητα. Πολιτικά τζάκια υπάρχουν παντού, από την Ινδία ως τη Γαλλία και από τις ΗΠΑ (με την οικογένεια Κένεντι και τον γαμπρό της Α. Σβαρτσενέγκερ ως την οικογένεια Μπους και το ζεύγος Κλίντον) ως την Κούβα με τους αδελφούς Κάστρο.

Ούτε ο ελληνικός ούτε κάποιοι άλλοι πολιτισμοί ασκούν σήμερα συστηματική ή έστω αισθητή κριτική στο φαινόμενο. Δεν λείπουν ο σκωπτικός σχολιασμός, αλλά η σοβαρή συζήτηση και η διάθεση για οποιαδήποτε παρέμβαση ή στρατηγική εξορθολογισμού και περιορισμού της εξουσίας του κοινού αίματος. Πώς θα μπορούσε να αντιδράσει ο μεσοαστός, όταν ο ίδιος είναι συμμετοχός; Αναζητεί ένα «μέσο» για το παιδί του, όχι απλώς αγνοώντας, αλλά φθείροντας θεσμούς και όργανα. «Το παιδί μου πρέπει να διοριστεί γιατί είναι το πιο άξιο», πιστεύει. Απωθεί το αυτονόητο, ότι η αξιοσύνη και η υπεροχή προκύπτουν μόνο με αμερόληπτες διαδικασίες επιλογής. Η φαιλότητα των άλλων, εκδηλωμένη ή αναμενόμενη, γίνεται πρόσχημα για τη δική του και τα οικογενειακά δέντρα θάλλουν σε υψώματα εξουσίας. Στην Ιστορία οι πολιτισμοί που προσπάθησαν να ξεφύγουν οριστικά από τις κυριαρχίες και τους καθορισμούς της καταγωγής ανήκουν στις εξαιρέσεις. Η Γαλλική Επανάσταση και η σκέψη του Ζ. Ζ. Ρουσσώ αποτελούν μάλλον το χρονικά εγγύτερο παράδειγμα. Η αθηναϊκή δημοκρατία ιδίως κληροδότησε ένα μοντέλο βαθύτερης σύγκρουσης ανάμεσα στις δομές του κοινού αίματος και του κοινού τύπου. Το θυμόμαστε ολοένα και σπανιότερα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εκδ. Επίκεντρο (2009) 148 κ.ε. Βλ. στοιχεία προηγουμένως από βιβλία των Γ. Τζιοβάρα (1996) και Α. Μακροδημήτρη (1997).

2. Ι. Σωτήρχου, «Ε» 11/9/2007.

3. Άρθρο Δ. Τσιούφου, «Ημερησία» 23-25/3/2007.

24ΩΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

1683 AM (στα μεσαία κύμματα)

Συνεχή καθημερινή ενημέρωση και ψυχαγωγία

Ο Ελληνικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Αυστραλίας
1683 AM λειτουργεί

σε 24ωρη βάση, 7 ημέρες την εβδομάδα.

Ο σταθμός ξεκίνησε να λειτουργεί το Μάρτιο του 1983 και εκπέμπει τα καλύτερα προγράμματα από την Ελλάδα και την Κύπρο, ενώ παράλληλα μεταδίδει τις ειδήσεις από το εξωτερικό κάθε ώρα.

Επίσης, έχουμε τα καλύτερα τοπικά προγράμματα, όπως:

"Κυπριακή Κοινότητα"

με την Έλλη Κάμπου,
"Greeks Today"

με τον Γιώργο Τσερδάνη,

"Κέφι και μπάλλα"

με τον Γιάννη Σπανέλλη,

"Κοινότητα και κοινοτικά"

και μουσικά

προγράμματα με εκφωνητές.

Ο Ελληνικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Αυστραλίας 1683 Khz AM διαφημίζει μεγάλους οργανισμούς και επιχειρήσεις, όπως την ελληνική εφημερίδα της Αυστραλίας "Ο Κόσμος", "Λαϊκή Τράπεζα", "Τράπεζα Κύπρου", "Κυπριακή Κοινότητα NNO",

"Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Σύδνεϋ & NNO",

"Vicky Mar Fashions", "Independent and General Advertising", "Roselands Shopping Centre" και πολλές άλλες μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις.

Για τον καλύτερο Ελληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό, τα τελευταία νέα, ποιοτική μουσική και τα καλύτερα ζωντανά προγράμματα, συντονιστείτε στο Ελληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό Αυστραλίας 1683 Khz AM.

Για περισσότερες πληροφορίες και για τις διαφημίσεις σας,

τηλεφωνήστε στο (02) 9750 8155

και fax: (02) 9750 0517.

Τηλέφωνα για ζωντανές εκπομπές:

(02) 9750 9890 και (02) 9750 0017.

Διεύθυνση: Unit 4 / 9 Mavis St, Revesby NSW 2212

e-mail: conn01@optushome.com.au

web: GREEK RADIO 1683